

Jönköpings kommun
kommunstyrelse@jonkoping.se

2022-06-30
1 (22)
Dnr 2021:8068

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Norrängsskolan i Jönköpings kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Norrängsskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Norrängsskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa att lärarna ser till att eleverna utifrån ålder och mognad, med varierade metoder och med regelbundenhet får vara delaktiga i att planera och utvärdera undervisningen i alla ämnen.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 31 oktober 2022 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2021:8068) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Skolinspektionens sammanfattade motivering till bedömningen är att rektorn systematiskt följer upp och analyserar skolans kunskapsresultat, undervisningens kvalitet och arbetet med värdegrundsuppdraget. Utifrån analyserna leder rektor arbetet med åtgärder för att utveckla undervisningen och omfördelar vid behov resurser. Rektorn leder och styr ett strategiskt pågående jämstälhetsarbete på skolenheten. Slutligen visar granskningen att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag.

Rektorns uppföljning och analys av skolans resultat samt utvecklingsåtgärder

Skolinspektionens granskning av Norrängsskolan visar att rektorn systematiskt följer upp och analyserar skolans kunskapsresultat, undervisningens kvalitet och arbetet med värdegrundsuppdraget. I intervjuer med rektorn, elevhälsans representanter, lärare och av inskickade dokument framgår att elevernas kunskapsresultat och värdegrundsarbetet kontinuerligt följs upp av rektorn under läsåret. Det framgår att arbetet med uppföljning och analys genomförs på flera nivåer och att lärarna på flera sätt involveras i arbetet. Det förs regelbundna analysmöten i arbetslagen enligt en framtagna handlingsplan där det framgår vilka resultat och kartläggningar som ska genomföras under läsåret i svenska, matematik och engelska. Elevernas resultat i övriga ämnen följs upp och diskuteras i olika ämnesgrupper. Arbetslagen analyserar exempelvis resultaten utifrån kön, bedömningsstöd, närvarostatistik, nationella prov och förutsättningar för undervisningens genomförande såsom lokaler, läromedel och resurser. Det framgår av intervjuerna att dessa analysmöten följer en tydlig struktur utifrån ett analysstöd med frågeställningar som lärarna ska använda sig av och att rektorn noga följer upp arbetet. Rektorn leder elevhälsoteamet och deltar regelbundet i arbetslagsdialoger om uppföljningar av elevernas måluppfyllelse och av värdegrundsarbetet. I arbetet ingår även att rektorn och personalen analyserar och diskuterar eventuella skillnader i flickors och pojkars resultat samt vad de kan bero på.

Det framgår av intervjuerna att rektorn följer upp undervisningens genomförande och kvalitet genom lektionsbesök, medarbetarsamtal och med arbetslagen. På lektionsbesöken tittar hen bland annat på elevernas möjligheter att reflektera över sitt egna lärande och följer också upp detta på medarbetarsamtal och i arbetslagen. Vidare säger rektorn att de gemensamt även pratar om lärarnas egen reflektion kring och utveckling av den egna undervisningen. Rektorn ser att det finns en utvecklingspotential hos vissa lärare att arbeta med elevernas reflektion och avslut på lektionerna. Rektorn berättar att hen följer upp elevernas delaktighet i undervisningen via enskilda samtal med lärare och i arbetslagen. Vidare säger rektorn att elevernas delaktighet är ett identifierat utvecklingsområde där eleverna ska få vara med och

bestämma, att lärarna ska utgå från elevernas förkunskaper och vad eleverna vill veta mer om, hur eleverna ska arbeta med det tillsammans och hur eleverna ska redovisa sina kunskaper. Rektorn säger att lärarna är bra på att prata om målet med lektionen med eleverna, använda bildstöd och lektionsstrukturen men att lärarna ibland tappar elevernas delaktighet och återkoppling. Rektorn berättar att de för diskussioner om gemensamma arbetssätt om elevers delaktighet och om olika metoder för hur eleverna i slutet av lektionen ska få möjlighet att reflektera över sitt eget lärande. Enligt rektorn är en framgångsfaktor att det är god studiero på samtliga lektioner, och att detta leder till att det för lärarna finns utrymme att skapa miljöer där alla elever kan lära sig och får en mer varierad undervisning. Rektorns uppföljning omfattar även värdegrundsarbetet som hen lyfter i dialog med respektive arbetslag och i skolutvecklingsgruppen och hen får också återkoppling på hur arbetet bedrivs från arbetslagen via processledare. Respektive arbetslag gör analyser av värdegrundsarbetet och elevers delaktighet baserat på enkätsvar och undervisningens genomförande. Kopplat till arbetet med den lokala verksamhetsplanen beskriver arbetslagen hur de arbetar med värdegrunden i respektive undervisningsgrupp och vilka effekter som insatserna ska ge. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att rektorn följer upp lärarnas förutsättningar att bedriva en god undervisning i arbetslagsdialoger och medarbetarsamtal. Analyserna som genomförs i kvalitetsarbetet sammanställs av rektorn i skolans lokala verksamhetsplan och bildar underlag för skolans prioriterade utvecklingsområden.

Analysarbetet leder till att rektorn initierar åtgärder för att utveckla undervisningen och att resurser omfördelas vid behov. Utifrån det samlade analysarbetet av elevernas kunskapsresultat framkommer det behov av att arbeta med elevernas språkutveckling. Ett arbete som nu dels sker i samarbete med andra skolor i området och dels inom skolan i de olika arbetslagen och som enligt rektorn ger avtryck i alla ämnen. Utifrån analyser av elevernas kunskapsresultat arbetar lärarna även i grupper med mål som är kopplade till elevernas kunskapsresultat i svenska och matematik. Rektorn berättar att ämnena har egna prioriterade mål såsom arbete med elevernas läsförståelse och problemlösningsförmåga. Vidare säger hen att lärarna i gruppdiskussionerna fångar upp brister utifrån resultat som varit och lyfter pedagogiska frågor ur ett didaktiskt perspektiv om hur undervisningen kan utvecklas. I analysarbetet identifierade rektorn även behov av att i förebyggande syfte arbeta med elevernas närvaro. Rektorn säger att det finns elever som har svårigheter att ta sig till skolan och att de därför har arbetat fram en närvaroplan med rutiner som ska vara tydliga för alla. Arbetet kopplas ihop med trygghetsarbetet och ska leda till att alla elever ska må bra, känna sig trygga samt vilja och orka vara i skolan. Arbetet är också kopplat till skolans pågående visionsarbete *tillsammans vågar vi* med fokus på ledorden lärande, trygghet, ansvar

och hälsa. Lärarna säger att de har tillsammans i olika grupper på skolan arbetat med att ta fram ledorden och visionen och att rektorn driver arbetet med ledorden under läsårets gång. Arbeta pågår nu med att implementera närvaroplanen.

Det framgår av intervjuer med lärare och rektorn att rektorn planerar för tjänstefördelningen och personell resursfördelning i samverkan med elevhälsoteamet för att elevhälsans kompetenser ska vara delaktiga i arbetet. Resursfördelningen är flexibel och lärare, elevhälsa och rektorn hittar gemensamt lösningar om det uppkommer behov av att ändra resursfördelningen. Vidare framgår att det finns en tydlig struktur för möten mellan lärare, elevhälsa och rektorn och att de kontinuerliga träffarna leder till att resurser diskuteras och omfördelas utifrån identifierade behov. Rektorn säger att arbetsgången och samverkan i elevhälsoarbetet ska vara tydligt för alla för att inte skapa kortsiktiga lösningar och för att uppföljningarna ska ske i närtid. Detta för att utifrån elevernas eller gruppernas behov kunna justera schema, upprätta åtgärdsprogram, omfördela resurser eller insatser av speciallärare.

Strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete. Av intervjuer med rektorn och lärare framkommer att en jämställdhetsplan har tagits fram och att det nu pågår ett arbete med diskrimineringsgrunderna. All personal är involverad i arbetet som genomförs under arbetsplatsträffar. För att undersöka och analysera risker och hinder samt säkerställa och utvärdera arbetet används ett stödmaterial som tagits fram i samarbete med kommunens barn- och elevombudsman. Enligt rektorn och lärare har arbetet resulterat i diskussioner om kränkningar och talutrymme och att de har infört metoder för att fördela ordet mellan flickor och pojkar. Lärare ger också exempel på att de brukar diskutera flickors och pojkars resultat ur ett jämställdhetsperspektiv. Elevhälsan uppger att när det gäller flickor och pojkar så har lärarna blivit bättre på att uppmärksamma enskilda elevers behov där flickor och pojkar kan ha olika förutsättningar gällande fokus och koncentration. Det finns en medvetenhet hos lärarna om att alla ska få synas oavsett om de är flickor eller pojkar, säger elevhälsans representanter. Av intervjuer med elever framgår att det inte spelar någon roll om man är flicka eller pojke på skolan, att alla får samma förutsättningar under lektionerna oavsett kön samt att elever ges tillfälle att prata om jämställdhet på olika lektioner och i olika ämnen.

Rektors ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Av intervju med rektorn framgår att när rektorn tillträdde på skolan identifierade hen att det fanns en

otydlighet kring roller och processer, kring arbetet med tillgänglig lärmiljö och i kvalitetsarbetet. Utifrån det identifierade har rektorn bland annat initierat årskursvisa arbetslag och infört processgrupper med processledare med tydliga uppdrag. De årskursvisa arbetslagen träffas för planering en till två gånger per vecka. Syftet med mötena är att lärarna ska lära av varandra, planera gemensamma aktiviteter och skapa samsyn. Rektorn säger att arbetslagledarnas uppgift är att leda laget i olika processer och föra samtalet i gruppen utifrån det som rektorn och arbetslagsledarna först har diskuterat. Rektorn leder arbetet genom att ha skapat en fast agenda och genom att följa upp mötena via arbetslagens protokoll. Rektorn har även fortlöpande arbetslagdialoger och elevhälsoteamet träffar arbetslagen enligt ett fastställt kalendarium. Lärare säger i intervjuer att de tycker att organisationen med kalendarium och olika mötesforum är tydlig vad gäller dagordning, struktur, syfte och mål. De säger vidare att organisationen kring elevhälsoteamet är mycket tydlig och ger mycket hjälp till lärarna i arbetet. Det framkommer av samtliga intervjuer att arbetssätt och förhållningssätt är kända på skolan och att diskussioner förs kring dessa i olika processgrupper och på arbetsplatsträffar. Av intervjuerna framgår också att det finns planerat för stöd i form av mentorer till obehöriga lärare på skolan. Av Skolinspektionens enkät vårterminen 2021 framgår att den pedagogiska personalen på skolan i högre utsträckning än övriga deltagande i riket är mer tillfreds med det pedagogiska ledarskapet och samverkan av undervisningen.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattade motivering till bedömningen är att lärarna på Norrängsskolan bedriver en undervisning som är strukturerad med tydlig och inledning och ett logiskt flöde i uppgifterna. Granskningen visar att undervisningen är varierad och består av olika typer av uppgifter och aktiviteter så att det blir en variation och balans under lektionerna. Eleverna ges ett aktivt lärarstöd så att de förstår och kommer igång med sitt arbete och bibehåller sitt engagemang. Lärarna anpassar

undervisningen och materialet som eleverna ska arbeta med utifrån elevernas behov. Granskningen visar vidare att lärarna arbetar med inslag i undervisningen som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära samt att lärarna genomgående har höga förväntningar på eleverna. Granskningen visar också att undervisningen innehåller övningar och frågor där eleverna får möjlighet att reflektera kring och utveckla strategier för sitt eget lärande. Slutligen visar granskningen att eleverna till viss del ges möjlighet att påverka och utvärdera undervisningen.

Strukturerad, målfokuserad och varierad undervisning

Granskningen visar att undervisningen är strukturerad med tydlig inledning och ett logiskt flöde i uppgifterna. Av intervjuerna med lärare och rektorn framkommer att lärarna använder en gemensam lektionsstruktur där målet med lektionen och på vilket sätt eleverna ska arbeta under lektionen framgår. Lärare och rektorn har fört diskussioner om inledningen av lektionerna för att få till en samsyn i arbetet med lektionsstrukturen så att eleverna känner igen sig och känner sig trygga i att alla lärare gör på samma vis. Det framgår att lärarna anpassar användandet av lektionsstrukturen utifrån elevernas ålder när det gäller på vilket sätt och hur ofta som de förtydligar målen för eleverna under arbetets gång och hur de använder exempelvis bildstöd. I intervju med lärare framkommer att i början av ett arbetsområde är lärarna tydliga med syfte och mål och att de därefter använder delmål under det fortsatta arbetet. Elever säger i intervjuer att lektionerna börjar med en genomgång av målen och vad eleverna ska kunna. I årskurs sex får eleverna även veta vad som krävs för att nå ett visst betyg. Lärare säger i intervju att lektionsstrukturen är en trygghet för eleverna då de vet vad som förväntas av dem under lektionen och att avslutningen på lektionen bidrar till att förtydliga hur långt arbetet kom på lektionen och hur arbetet ska fortskrida framöver. Av de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomfört följs arbetet med lektionsstrukturen som de intervjuade har beskrivit.

Granskningen visar att undervisningen är varierad och består av olika typer av uppgifter och aktiviteter så att det blir en variation och balans under lektionerna. Av intervjuer med lärare och rektorn samt av observerade lektioner framgår att eleverna efter inledningen får arbeta på olika sätt, enskilt, i par eller i hel- och halvklass, vilket också framkommer i de olika elevintervjuerna. Genom att eleverna har egna digitala enheter ger det möjligheter till att skapa variation i undervisningen, säger lärare. Det framgår också av intervjuerna att lärare anpassar variationen i undervisningen utifrån vilken grupp elever som de undervisar och efter elevernas ålder samt att lärarna möter eleverna utifrån där de befinner sig med behov av rutiner och utifrån uthållighet. Lärare säger vidare att vid längre lektioner skapar de variation och byter

arbetssätt så att eleverna bibehåller sitt engagemang och att lärarna planerar så att eleverna får använda alla sina sinnen.

Lärarstöd, anpassningar av innehåll samt motivation och förväntningar

Granskningen visar att eleverna ges ett aktivt lärarstöd så att de förstår och kommer igång med sitt arbete och bibehåller sitt engagemang. Lärare berättar i intervjuer att de på olika sätt arbetar för att ge eleverna stöd under lektionerna utifrån elevernas olika behov och att de arbetar för att skapa goda relationer med eleverna. På de observerade lektionerna, efter lärarens introduktion och då eleverna arbetar enskilt eller i par, rör sig läraren runt mellan eleverna. Lärarna går till elever som räcker upp handen för att få hjälp och de går till elever som inte räcker upp handen för att prata med dem om hur det går och för att försäkra sig om att eleverna är igång. Lärarna förtydligar och svarar på elevernas frågor samt ställer vägledande följdfrågor kring det som eleverna arbetar med. Lärare stöttar vid behov elever så att de åter får fokus på det som de ska arbeta med. På nästan samtliga observerade lektioner använder lärarna den interaktiva tavlan och projektorn som finns i klassrummet för att förklara, visa och förtydliga för eleverna. Elever berättar att lärarna hjälper, visar och förklarar på ett bra sätt så att de förstår uppgifterna som de arbetar med.

Granskningen visar att lärarna anpassar undervisningen och materialet som eleverna ska arbeta med utifrån elevernas behov. Lärare berättar att de arbetar för att vänja eleverna vid att alla inte gör samma sak hela tiden, att de till exempel i gruppindelningar tar hänsyn till elevernas behov för att kunna möta dem utifrån deras förutsättningar och att de genom att variera uppgifterna lättare hittar rätt nivå för eleverna. I arbetet med anpassningar är elevhälsan involverad genom att dagligen föra dialog med lärarna om vad anpassning innebär och vad lärarna kan göra. Lärare berättar att de delar med sig av vad som fungerar väl för de olika eleverna och att de tillsammans reflekterar över elevernas utveckling av kunskaper och det sociala samspelet. Rektorn berättar att de har fört diskussioner kring hur de i än högre utsträckning kan arbeta för att utmana högpresterande elever och att specialpedagogen bland annat har en läsklubb för de elever som vill ha högre språkliga utmaningar. Av lektionsobservationerna framgår det till exempel att det finns texter på olika nivåer som eleverna väljer utifrån eller att elever använder digitala verktyg för att skriva. I intervjuer med elever framkommer att de får uppgifter som är anpassade för dem och att eleverna kan få arbeta med uppgifter på olika sätt.

Granskningen visar att lärarna arbetar med naturliga inslag i undervisningen som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Av lektionsobservationerna och i intervjuer med lärare och elever framkommer att lärarna på olika sätt arbetar för

att stärka elevernas självförtroende. Lärarna ger exempelvis eleverna möjligheter att jämföra sina egna prestationer från tidigare årskurser för att se sin progression och genom att lärarna hittar rätt nivå för eleverna så att de lyckas blir eleverna motiverade. Av lektionsobservationerna framgår att lärarna säger motiverande ord till enskilda elever eller till hela gruppen och berättar att de arbetar med att skapa trygghet i grupperna för att skapa motivation. Eleverna ska känna att det är okej att svara fel, våga prova och själva utmana sig i arbetet och arbetet som eleverna gör ska ligga i den proximala utvecklingszonen, säger lärare. Vidare berättar lärare att genom att eleverna ges möjlighet till variation i arbetssätt och nivå motiverar det andra elever att de också kan gå vidare i sin kunskapsutveckling. Lärare berättar att de alltid ger återkoppling i anslutning till när eleven till exempel har läst upp läsläxan med flyt och inlevelse. Intervjuade elever berättar att lärare säger uppmuntrande ord så som vad bra att du vågade fråga när elever som kanske inte förstår uppgifterna säger till om det. Eleverna säger att lärarna uppmuntrar eleverna att försöka ge ett svar även om uppgiften är svår. Det framgår även av elevhälsans representanter att lärarna involverar dem i arbetet när lärarna ser att eleven kan men inte tror på sig själv.

Granskningen visar också att lärarna genomgående har höga förväntningar på eleverna. Lärare berättar exempelvis att de ger elever svårare uppgifter som läraren vet att eleven klarar för att öka elevens tilltro till sin egen förmåga. Rektorn säger att de flesta lärare har väldigt höga förväntningar och tro på eleverna och att rektorn följer upp det via uppföljningar i arbetslaget och enskilt med lärarna. Av observationerna framgår till exempel att lärare uppmuntrar elever under det att elever ställer egna frågor och uppmanar elever som inte direkt har rätt svar att fortsätta sina resonemang. Lärare säger till elever att de ska öva och pröva. Eleverna berättar att lärarna är positiva, glada, är snälla, har tålamod och uppmuntrar dem i lärandet på olika vis. Lärare säger i intervjuer att de berättar för eleverna att målet är att de ska bli så bra som just de kan bli.

Reflektion, strategier för lärande och delaktighet

Granskningen visar att undervisningen innehåller övningar och frågor där eleverna får möjlighet att reflektera kring och utveckla strategier för sitt eget lärande. Lärare berättar att de exempelvis på utvecklingssamtal eller vid inledningen eller avslutningen av ett arbetsområde pratar och reflekterar med eleverna kring elevernas lärande. Lärare berättar att vid inledningen till ett nytt arbetsområde kan eleverna föreslå arbetssätt och då ställer lärare frågan till eleverna om det sättet är den bästa lärandestrategin. Andra exempel lärare ger är att eleverna får göra en självbedömning genom att de exempelvis får titta tillbaka på sina tidigare texter och jämföra dem med sina aktuella texter för att få återkoppling på hur de har utvecklat sina förmågor.

Vidare framgår det av intervjuer att elever exempelvis får föra loggbok och att elever i anslutning till att de får tillbaka ett prov får reflektera över det egna resultatet och vad eleven kan göra för att utveckla sina förmågor. Andra exempel är att elever får utvärdera vad de har lärt sig under lektionen och hur de ska ta ansvar för sitt eget lärande, att elever får titta på mål och vad de ska kunna efter momentet. Därefter får elever exempelvis utvärdera med olika färger om de har nått målen. Elever berättar att de får veta vad de är bra på och vad de behöver utveckla samt att de arbetar med uppgifter där det inte finns ett givet svar eller som går att lösa på olika sätt. Elever berättar att de på utvecklingssamtalen får veta hur de ligger till och att de då får reflektera över hur det har gått.

Granskningen visar att eleverna till viss del ges möjlighet att påverka och utvärdera undervisningen. Det framkommer i intervjuer med lärare att de själva vill planera innehållet som styrs av läroplanen, men att eleverna med växande ålder är delaktiga i planeringen av arbetssätt och arbetsformer utifrån mognad. Vidare säger de att eleverna från tidig ålder får prova på olika arbetssätt så att de kan vara med och bestämma hur de vill ta till sig kunskaperna och att det kan ske individuellt eller i grupp. Lärarna stämmer av hur det går och ser till att eleverna inte väljer att göra på samma sätt hela tiden, utan utmanar eleverna till att ta sig an på ett sätt de inte alltid bemästrar lika väl. Lärare säger även att de låter eleverna rösta om hur de ska arbeta med ett visst område för att få in den demokratiska aspekten. I intervjun med elevhälsan framkommer att de och lärarna har samtal med elever om vilka anpassningar som eleverna vill ha, men att elevernas delaktighet kanske behöver lyftas på agendan. Av Skolinspektionens enkät vårterminen 2021 framgår att skolans elever anser sig ha ett lägre inflytande och en lägre delaktighet jämfört med elever i både lägeskommunen och riket. Elever berättar att innehållet på lektionerna brukar vara förutbestämt, men att lärarna lyssnar på eleverna när de kommer med förslag på hur de kan ta sig an det som de ska arbeta med eller hur de ska redovisa kunskaperna. I intervjuer med lärare framkommer exempel på att lärare utvärderar undervisningen med eleverna. Exempelvis berättar lärare att de använder sig av en linje på tavlan där eleverna får svara med att sätta ett kryss om de har lärt sig mycket eller lite på lektionen. Andra lärare berättar att de använder så kallade exit tickets, digitala program eller glasspinnar tillsammans med eleverna för att utvärdera lektionen. Lärare berättar vidare att genom att de i början på lektionen repeterar föregående lektion så blir det i sig en värdemätare av undervisningen. Det framkommer i intervjuerna med elever att det varierar i hur mycket som de får möjlighet att utvärdera lektionerna. Några elever säger att de är tveksamma till om de har fått frågan om hur lektionen varit, andra elever säger att de inte får frågan. Av andra elevintervjuer framkommer det att eleverna är med och utvärderar lektionen och att

vissa lärare frågar eleverna vad de tyckte om uppgifterna. Elever säger att det händer att lärare ändrar i sin undervisning utifrån elevernas utvärderingar.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa att lärarna ser till att eleverna utifrån ålder och mognad, med varierade metoder och med regelbundenhet får vara delaktiga i att planera och utvärdera undervisningen i alla ämnen.

Skolinspektionen granskning visar att det visserligen finns exempel på att lärarna låter eleverna vara delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningen men att detta inte sker kontinuerligt och på ett systematiskt sätt.

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Enligt läroplanen ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad samt tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen¹. Rektorn har ett särskilt utpekad ansvar för att se till så att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas². Av förarbetena till skollagen framgår även att det inte räcker att lärarna själva planerar undervisningen med hänsyn till elevernas intressen och erfarenheter. Detta kan visserligen ses som ett indirekt elevinflytande, men eleverna behöver stimuleras till att ta aktiv del i planering och utvärdering av lektioner³.

¹ Lgr 11, kap. 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

² Lgr 11, kap 2.8 Rektorns ansvar

³ Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet, prop. 2009/10:165

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn och lärarna inledningsvis gemensamt diskuterar vilka områden eleverna kan ha inflytande över och hur lärarna kan utveckla konkreta arbetssätt som ökar elevernas inflytande över undervisningens innehåll. Exempel på detta kan vara att lärare och elever tillsammans resonerar kring vad det centrala innehållet i detalj ska fokusera på inom respektive ämne, vilka läromedel som ska användas och vilka examinationssätt som ska tillämpas. Läraren kan förslagsvis låta eleverna berätta om sina erfarenheter och föreställningar kring det undervisningen ska behandla. Utifrån detta kan de sedan bidra med idéer på innehåll, arbetssätt och arbetsformer för det aktuella arbetsområdet. Vidare kan rektorn inventera hur olika lärare arbetar med inflytandefrågor i sina klassrum samt organisera det vidare arbetet så att lärare kan ta del av hur andra lärare gör och sen prova nya metoder och arbetssätt i sin egen undervisning. Lärarna kan med fördel använda sig av Skolverkets kompetensutvecklingsstöd i arbetet med att utveckla former för elevers inflytande i undervisningen⁴. I arbetet med elevers delaktighet ingår även att eleverna ges möjligheter att tillsammans med lärarna regelbundet utvärdera undervisningen i det att läraren inhämtar elevernas synpunkter om hur denna genomförs med avseende på innehåll, arbetsformer och arbetssätt. Dessa utvärderingar ger läraren ett underlag för att dels utveckla undervisningen och dels göra eventuella förändringar i undervisningen för den aktuella elevgruppen. Dessa utvärderingar ska göras kontinuerligt, under terminens gång, och inte bara i slutet av en termin eller årskurs. Slutligen bör rektorn utveckla rutiner för att följa upp lärarnas arbete och hur eleverna uppfattar sina möjligheter till inflytande i olika lärares undervisning. En sådan uppföljning bör inkluderas i skolans systematiska kvalitetsarbete. Rektorn behöver i sin analys av resultaten särskilt uppmärksamma om det finns skillnader i elevernas upplevelse av delaktighet och inflytande utifrån kön, ämnen och årskurser.

⁴ Skolverkets lärportal. Modulen Delaktighet och inflytande i undervisningen.

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/kompetensutveckling/delaktighet-inflytande-och-likabehandling>

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skolinspektionens sammanfattade motivering till bedömningen är att det på Norrängsskolan finns ett samlat arbete för att skapa studiero, vilket eleverna deltar i och ges möjlighet att ta ansvar för samt att det finns ett medvetet sätt att skapa trygghet på skolan som bygger på en analys av elevernas upplevda trygghet.

Skolans arbete för att skapa och upprätthålla studiero

Granskningen visar att det på skolan finns ett samlat arbete för att skapa studiero, vilket eleverna deltar i och ges möjlighet att ta ansvar för. Samtliga intervjuer visar att skolan arbetar aktivt med att främja studieron. Det framgår att en av delarna i arbetet är arbetet med tydlighet och struktur samt tydliga förväntningar på lektionerna. Exempelvis använder lärare den gemensamma lektionsstrukturen, bildstöd, hörselskydd och skärmar för att förbereda eleverna och skapa ett lugnt klassrumsklimat. Lärare säger att diskussioner också förs om lärmiljöns betydelse för studiero för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. I intervjuer med elever och av lektionsobservationer framkommer att eleverna har bestämda platser och räcker upp handen när de ska svara. Elever lämnar också sina mobiltelefoner till läraren. En annan del i arbetet handlar om att lärarna är tydliga ledare med ett medvetet arbete som är förebyggande. Inom ramen för kompetensutvecklingsinsatsen *Ledarskap i klassrummet* har lärarna fortlöpande gemensamt diskuterat ansvaret de har, att i klassrummet skapa studiero genom sitt ledarskap. Vidare framgår att det finns en gemensam grundinställning i lärarkollegiet kring studiero och att arbetet med studiero sker på olika vis i olika grupper, ämnen eller arbetsområden. Försteläraren arbetar vid granskningstillfället med att utifrån forskning, ta fram ett underlag för fortsatta diskussioner om studiero i kollegiet på skolan. Lärarna bekräftar att de pratar med eleverna om att arbetsro inte alltid innebär att det ska vara knäpptyst men att det innebär att alla ska kunna arbeta. Av elevintervjuerna framgår att lärarna pratar med eleverna om vad studiero innebär, att lärare till exempel vill att det ska vara tyst

vid genomgångar, att det ska vara tyst när eleverna arbetar eller att eleverna får viska. Elever säger att lärarna har olika tecken för när det ska vara tyst, att lärare ibland sätter på en klocka då det ska vara helt tyst och att det är en bra balans mellan när de har möjlighet att prata med varandra, ha gemensamma diskussioner och när det ska vara arbetsro på lektionerna.

För att ytterligare stärka gemensamt förhållningssätt i arbetet med studiero diskuterar lärarna sinsemellan och med rektorn om vad de ska göra när de upplever att en elev stör arbetsron. Lärarna gör analyser i arbetslaget om vad det är som gör att en viss elev är stökig i vissa sammanhang, för att möta den elevens behov. Elever säger att om någon elev stör så räcker det oftast med att läraren säger till eleven, men ibland får elever byta plats för att skapa arbetsro. Ibland händer det att en elev får gå ut och att läraren pratar med eleven om beteendet efter lektionen eller att eleven kan få arbeta enskilt om eleven inte klarar att arbeta i grupp. På samtliga observerade lektioner ägnar sig eleverna åt de arbetsuppgifter som de ska arbeta med och är fokuserade på arbetet under lektionen. Lärarna säger vid behov till elever om de ska prata tystare eller inte prata alls och elever lyssnar på lärarna.

Rektorn och eleverna berättar att det finns ordningsregler som de går igenom tillsammans på klassråd och som eleverna kan vara med och påverka. Till exempel hade några elever med sig mobiltelefoner till skolan och andra elever ville inte att det skulle tas fotografier med dessa. Eleverna säger att de tog upp det med skolledningen i elevrådet och att det nu är inlagt i ordningsreglerna att mobilerna ska samlas in i början av varje lektion. Eleverna säger att de får vara med och lägga till ordningsregler men inte ta bort några.

Av intervjuer framgår också att varje månad fyller eleverna i en enkät om hur de upplever sina möjligheter att ta ansvar för sina arbetsuppgifter. Rektorn säger att månadsuppföljningarna möjliggör en tätare avstämning och att de också är ett sätt för eleverna att få reflektera över sin studiesituation. Resultaten av enkäterna analyseras i arbetslagen och lyfts därefter i elevhälsoteamet som leds av rektorn. Lärarna lyfter vid behov upp det som framkommit i enkäterna med elevhälsoteamet och åtgärder sätts vid behov in. I samtliga intervjuade elevgrupper framkommer att elever tycker att de har studiero och arbetsro på lektionerna. Rektorns analys av enkäterna överensstämmer med elevernas uppfattning om att de har studiero, att de kan lära sig både enskilt och tillsammans med andra och att resultaten visar på en positiv utveckling i flera elevgrupper över åren.

Skolans arbete för att skapa trygghet

Granskningen visar att det finns ett medvetet sätt att skapa trygghet på skolan som bygger på en analys av elevernas upplevda trygghet. Det framgår av intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och rektorn att skolan kartlägger elevernas upplevelse av tryggheten på skolan genom månadsvisa enkäter och genom den så kallade *Husmodellen*. Lärarna säger att varje arbetslag sammanställer och analyserar månadsenkäterna och arbetet som sker utifrån *Husmodellen*. Rektorn pratar med eleverna i elevrådet om otrygga platser och personalen bevakar de platser som i enkäten framkommit som otrygga. I enkäterna ställs även frågor för att fånga hur elevernas skolgång påverkas av det som händer på nätet. Rektorn säger att den nätrelaterade otryggheten har ökat och att skolan nu arbetar med en plan för att stötta lärarna i det förebyggande arbetet kring nätanvändande. Lärare säger att skolsköterskan redan är ute i klasser och pratar nätetik.

Det framgår även av det samlade underlaget att skolan har ett pågående främjande trygghetsarbete. Skolan har en arbetsplan för trygghetsteamet som beskriver det fortlöpande arbetet. I den finns också en idébank som lärare kan använda sig av i arbetet med värdegrund och trygghet. Lärare säger att de regelbundet gemensamt diskuterar trygghetsarbetet på arbetsplatsträffar och att de har olika åldersöverskridande lära-känna-aktiviteter för att elever i olika åldrar ska bekanta sig med varandra. De berättar att de arbetar främjande genom att varje vecka ha en organiserad gemensam rastaktivitet där alla elever kan delta och ingen elev blir utanför. Representerarna i elevhälsan berättar att de organiserar flick- och pojkgrupper för att bland annat prata om attityder. Rektorn säger att de försöker arbeta så mycket förebyggande som det bara går med trygghetsaktiviteter och att det förebyggande arbetet har medfört att det inte har inträffat några större incidenter på skolan. Elever berättar i intervjuer att de inom ramen för undervisningen pratar om bland annat kränkningar och hur man är en bra kamrat, till exempel utifrån skönlitterära böcker eller filmer med aktuellt tema. Exempelvis har eleverna pratat om rollerna förövare, offer och åskådare. Vidare säger eleverna att de pratar om att det är okej att vara olika.

Arbetslagen och rektorn följer fortlöpande upp trygghets- och värdegrundsarbetet under läsåret. Till stöd i arbetet har arbetslagen ett dokument där arbetslagen exempelvis beskriver på vilket sätt arbetslagen arbetar med trygghet- och värdegrundsmål i alla årskurser utifrån mål som är kopplade till skolans verksamhetsplan. Vidare beskriver arbetslagen vilka effekter och resultat som de vill uppnå samt vilka analyser som arbetslagen gör av pågående arbete. Det som lärarna lyfter i analyserna tas upp i trygghetsteamet där rektor deltar och med en tydlig

struktur styr arbetet. På mötet diskuteras vilka åtgärder som behöver göras på grupp- eller individnivå och återkoppling sker till arbetslaget. Utifrån behov som framkommer i analyserna kan det även leda till förändringar av resurser. Av elevintervjuerna framkommer att elever känner sig trygga på skolan. Elever säger att det är en bra skola med många kamrater i olika klasser och att de kan gå till alla på skolan om de undrar över något eller för att få hjälp.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Skolinspektionens sammanfattade motivering till bedömningen är att rektorn analyserar skillnader i betyg och omdömen och för vid behov diskussioner om detta med lärarna. Granskningen visar att rektorn ger lärarna goda förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg och att rektorn ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att kvalitetssäkra sina bedömningar.

Analys och diskussion av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn analyserar eventuella skillnader i betyg och omdömen och för vid behov diskussioner med lärarna utifrån analyserna. Av inkommen dokumentation och intervju med rektorn framgår att uppföljningar av elevernas resultat avseende betyg och omdömen samt analyser av resultaten omfattar alla årskurser och ämnen samt resultat för flickor respektive pojkar. Rektorn har i analyserna sett att resultaten är ojämna men att hen i sin uppföljning inte ser något mönster i att resultaten varit kopplade till ett visst ämne eller flickors respektive pojkars resultat. Istället har rektorn sett att en anledning till resultaten kan ha varit att det vid tillfällen har varit lärarbyten och att de vid rekrytering har fått ta in obehöriga lärare. Ibland har skillnaden, enligt rektorn, berott på elevers motivation och inverkan på varandra i gruppen. Rektorn har lyft analyserna med personalen men säger att hen idag inte ser några skillnader i bedömning eller betygssättning.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn ger lärarna goda förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framgår att rektorn leder lärarnas arbete med likvärdig bedömning genom att planera för olika mötesforum och följa upp innehållet i mötena. I intervjuer med lärare och rektorn framkommer att lärarna träffas i arbetslag och i ämneslag och att lärare som undervisar i till exempel praktiskt-estetiska ämnen träffas i nätverksträffar för att diskutera kunskapskraven och bedömningar. Rektorn säger att speciallärare också deltar vid behov oavsett ämne. Lärare säger i intervjuer att de i exempelvis matematikgruppen har fört diskussioner kring värdeorden i kunskapskraven för att skapa en samsyn kring bedömning. De mötena protokollförs och skickas till rektorn som återkopplar. Lärare säger att de utöver det gemensamma arbetet har stående tider för att tillsammans med sina närmsta kollegor diskutera elevernas kunskapsutveckling och att samrättning sker. De säger vidare att de gemensamt diskuterar när lärare har funderingar kring bedömningar. Det framgår av intervjuer att elevhälsoteamet är med i arbetet och ger stöttning till lärarna när bedömning ska göras och betyg ska sättas.

Rektorn ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att kvalitetssäkra sina bedömningar. Av det samlade underlaget framgår att rektorn har infört samrättning för att se till att lärarna hanterar bedömning på samma vis. Lärarna berättar att i kalendariet finns dag och tid avsatt för sambedömning av nationella prov. De nationella proven anonymiseras och sambedöms enligt en tydlig struktur och sambedömning sker med andra skolor. Elevhälsan deltar i arbetet med att rätta nationella prov tillsammans med lärarna. Intervjuade lärare och rektorn berättar att de även arbetar med Skolverkets bedömningsstöd och med implementering av de nya läroplanerna. Rektorn har även beslutat om en handlingsplan för systematiska kartläggningar över elevernas utveckling i matematik, engelska och att läsa och skriva. Av planen framgår när under året de olika kartläggningarna ska genomföras i alla årskurser, vilken förmåga som ska kartläggas, på vilket sätt det ska genomföras, vem som är ansvarig och när uppföljning i olika analysmöten ska ske. I kartläggningsarbetet använder lärarna exempelvis Skolverkets *Hitta språket*, *Hitta Matematiken*, *Diamant* och nationella prov. Genom att alla lärare arbetar med samma material utvecklas, enligt rektorn, även samsynen kring bedömningar.

På Skolinspektionens vägnar

X Kerstin Martinsson

Beslutsfattare

Signerat av: Kerstin Martinsson

X Ann-Sofi Persson

Föredragande

Signerat av: Ann-Sofi Persson

I handläggningen av ärendet har även utredarna Johan Bohman och Anna Sundman Marknäs medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 6 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor och biträdande rektorn
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 22 mars 2022 och den 30 mars 2022. Besöket genomfördes av Ann-Sofi Persson och Johan Bohman.

Norrängsskolan i Jönköpings kommun är en kommunal skola med förskoleklass och årskurs 1-6. Läsåret 2021/2022 finns det 254 elever på skolenheten. Andelen flickor läsåret 2020/2021 var 43 procent. Det finns fritidshem och förskoleklass. Skolan leds av en rektor och det finns en biträdande rektor.